

Примено: 05-03-2023			
Орг. Един.	Број:	Прилог:	Вредност:
10	214/5		

РЕЦЕНЗИЈА

НА МАГИСТЕРСКИОТ ТРУД „БИБЛИСКИТЕ ФРАЗЕМИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК“ ОД МАРИЈА АТАНАСОВА, ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“, СКОПЈЕ

На својата 84. редовна седница, одржана на 15.2. 2023 година, Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје не избра за рецензентска комисија за оцена на магистерскиот труд „Библиските фраземи во македонскиот јазик“ од Марија Атанасова.

Заблагодарувајќи му се на Наставно-научниот совет за укажаната доверба, чест ни е да го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Магистерскиот труд „Библиските фраземи во македонскиот јазик“ опфаќа 123 страници компјутерски обработен текст, кој ги има следниве делови:

1. Вовед и Образложение за научната и стручната оправданост на темата (стр. 4-6)
2. За Библијата (стр. 6-9).
3. Терминот *библизам/библиски фраземи* и класификации според различни автори (стр. 9-11).
4. Анализа на библиските фраземи (стр. 12-91).
5. Заклучок (стр. 99-100).
6. Краток речник на библиски фраземи (101-115).
7. Користена литература (стр. 116-123).

Во краткиот *Вовед*, кандидатката Атанасова ги претставува дефинициите за фразеологијата како дел од науката за јазикот, и за фразеолошките изрази, при што ги цитира авторите Велјановска, Димитров, Ширилов и Велковска. Во *Образложението* ги наведува предметот на интерес на магистерскиот труд (значењето на фраземите од Библијата, како едно од најчестите средства за

постигнување сликовитост, експресивност и живост на изразите), и целта на истражувањето (анализа и класификација според составните компоненти на библиските фраземи при што го користи методот на дескрипција). Примерите се ексцерпирани од различни извори: *Фразеолошкиот речник на македонскиот јазик* (2003-2009), *Дигиталниот речник на македонскиот јазик*, *Речникот на литературни изрази* (1995), *Библискиот речник* (1997) и од медиумите.

Во второто поглавје, Атанасова се задржува на Библијата, на нејзиниот зачеток, укажува на нејзината важност како *книга над книгите*, која содржи 66 свети книги и кои во христијанството се поделени на Стар завет (39), изворно напишан на хебрејски, и на Нов завет (27), напишан на старогрчки јазик. Понатаму, истакнува дека различните преводи на Библијата, предизвикале разлики во библиските еквиваленти меѓу јазиците. Текстовите содржат различни стилски фигури како: хиперболи, метафори, персонификации и слики.

Третото поглавје е посветено на терминот библизам/библиска фразема и на класификациите во одделни јазици. Под овој термин се подразбираат различни структурно-семантички јазични структури, фразеолошки единици, цитати, кои може да се преземат директно како завршени форми од Библијата, или може да настанат под влијание на одредени стилски фигури. Рускиот фразеолог Мокиенко ги нарекува директни (*Книга со седум печати*), кои потекнуваат од Библијата, а според Валтер изразите од типот *стар како Метузалем, во костумот на Адам*, не се преземаат директно од Библијата, туку се инспирирани од настани и од личности што се среќаваат во Библијата, ги нарекува индиректни. Потоа, Атанасова се задржува на неколку класификации, пред сè од руски автори. При работата на проектот „Библијата и христијанството во фразеологијата“ (2013), Балакова, Ковачова и Мокиенко ја даваат следната класификација: сопствени и општи именки; фраземи и паремии во поширока смисла. Наведени се и други класификации направени според различни критериуми од Бирих и Матешкиќ, Матеева, Гак, Назарјан и Мирчевска-Бошева.

Главниот дел на овој магистерски труд е четвртиот, *Анализата на библиските фраземи*. Марија Атанасова се одлучува фразеолошките изрази да ги класифицира

постигнување сликовитост, експресивност и живост на изразите), и целта на истражувањето (анализа и класификација според составните компоненти на библиските фраземи при што го користи методот на дескрипција). Примерите се ексцерпирани од различни извори: *Фразеолошкиот речник на македонскиот јазик* (2003-2009), *Дигиталниот речник на македонскиот јазик*, *Речникот на литературни изрази* (1995), *Библискиот речник* (1997) и од медиумите.

Во второто поглавје, Атанасова се задржува на Библијата, на нејзиниот зачеток, укажува на нејзината важност како *книга над книгите*, која содржи 66 свети книги и кои во христијанството се поделени на Стар завет (39), изворно напишан на хебрејски, и на Нов завет (27), напишан на старогрчки јазик. Понатаму, истакнува дека различните преводи на Библијата, предизвикале разлики во библиските еквиваленти меѓу јазиците. Текстовите содржат различни стилски фигури како: хиперболи, метафори, персонификации и слики.

Третото поглавје е посветено на терминот библизам/библиска фразема и на класификациите во одделни јазици. Под овој термин се подразбираат различни структурно-семантички јазични структури, фразеолошки единици, цитати, кои може да се преземат директно како завршени форми од Библијата, или може да настанат под влијание на одредени стилски фигури. Рускиот фразеолог Мокиенко ги нарекува директни (*Книга со седум печати*), кои потекнуваат од Библијата, а според Валтер изразите од типот *стар како Метузалем*, *во костумот на Адам*, не се преземаат директно од Библијата, туку се инспирирани од настани и од личности што се среќаваат во Библијата, ги нарекува индиректни. Потоа, Атанасова се задржува на неколку класификации, пред сè од руски автори. При работата на проектот „Библијата и христијанството во фразеологијата“ (2013), Балакова, Ковачова и Мокиенко ја даваат следната класификација: сопствени и општи именки; фраземи и паремии во поширока смисла. Наведени се и други класификации направени според различни критериуми од Бирих и Матешкиќ, Матеева, Гак, Назарјан и Мирчевска-Бошева.

Главниот дел на овој магистерски труд е четвртиот, *Анализата на библиските фраземи*. Марија Атанасова се одлучува фразеолошките изрази да ги класифицира

според составните компоненти и да ги анализира нивните значења. Библиските фраземи се поделени во следните групи:

1. Со онимиска компонента (*од дедо Ное*);
2. Со соматска компонента (*око за око, заб за заб*);
3. Со зоонимна компонента (*заблудена овца*);
4. Со фитонимна компонента (*забрането овошје*);
5. Со компонента Бог (*Божји дом*);
6. Со компонента камен (*камен-темелник*);
7. Со компонента небо и небесни тела (*помеѓу небото и земјата*);
8. Со компоненти: обред, ритуал, црковна и обичајна практика (*Амин*);
9. Со компонента религиски предмети (*свеќа, света вода*) и
10. Други библиски фраземи (*со страв и трепет, смртен грев*).

Во првата група ги анализира фраземи со библиски лични имиња, кои претставуваат христијанско културно наследство и нивната употреба во секојдневното општење. Библиските имиња симболизираат одредени човечки особини, начини на однесување и др.: Соломон на мудроста, Лазар на болеста, Јуда на предавството, и фраземи што ги содржат овие имиња, се засноваат на нивното симболичко значење. (Макаријоска 2007). Покрај личните имиња, во библиските фраземи се присутни и називи на градови и области (*Вавилонска блудница, Содома и Гомора*). За фраземи со соматска компонента се смета дека се засноваат на традиционалната симболика што е својствена за секоја културна средина, но и дека може да имаат универзална симболика, лесно препознатлива. Тие опишуваат човечки особини, состојби, однесувања и однос кон она што не опкружува: *од глава до петици, се бие/удира в гради, го чува како зеницата во окото, кој има уши нека чуе* и др. Мотивацијата да се анализираат зоонимите во фразеологијата доаѓа од промените кога називите на животни ќе станат составен дел од фраземи, односно ќе го изгубат своето основно лексичко значење. Зоонимите добиваат нова функција преку најкартеристичните, од гледна точка на човекот, својства на животното: начин на живеење, навика, активност и сл.и го карактеризира човекот од различни аспекти (*гулаб и гулабица, жртвено јагне,*

итра лисица). Четвртата група се библиските фраземи со фитонимна компонента кои се разгледани според нивната поврзаност и нивните значења: *дрво на знаењето, маслиново гранче, неплодна смоква, круна од трње*. Во продолжение, во петтата група се библиските фраземи со компонента *Господ/Бог и Божји*. По дефиницијата за лексемите *Господ* и *Бог*, и нивната симболика претставена во *Речникот на симболите* (2005), Атанасова ги анализира овој вид фраземи (*од Бога даден, има Господ* и др.). Небото и небесните тела заземаат важно место и се јавуваат како продуктивни компоненти во фразеологијата. Предмет на интерес се овој тип фраземи во шестото поглавје: *мана од небото, на седмо/деветто небо, ништо ново под сонцето* и др. Седмата група е претставена преку библиските фраземи со компонента *камен: камен на соннување, фрли камен* и др. Библиските фраземи со компонента на *обреди, ритуали, црковни и обичајни практики* се анализирани во осмото поглавје. Религијата ја сочинуваат повеќе елементи, меѓу кои верувањето во светото, во симболите и во ритуалите, и без нив не е можно да се определи нејзината суштина. Практикувањето на одредени религиозни обичаи е елемент што ја сочинува интегративната функција на религијата во рамките на едно општество. Овде се објаснети следните примери: *Амин, кристевање, Оче наш*.

Во деветото поглавје се анализирани библиски фраземи со компонента *религиски предмет* како што се: *крст, свеќа, света вода, темјан*. Во десеттата подгрупа се анализирани библиски фраземи со различни компоненти во составот и кои не го наоѓаат своето место во другите подгрупи. Станува збор за фраземи од типот: *алфа и омега, вдахне живот, гради куќа на песок, долина на плачот, леб(от) насушен* и др. Во сите поглавја покрај наведените библиски фраземи следи нивното значење и нивната употреба во одреден контекст.

Во *Заклучокот*, Марија Атанасова истакнува дека во анализата лежи класификација и дескрипција на библиските фраземи, претставена во десет поглавја. Во него има и статистички податоци за нивниот број. Вкупниот број регистрирани фраземи е 187, од кои 57 се со онимиска компонента, 30 со соматска, 22 со зоонимна, 10 со фитонимна, 10 со компонента *Бог/Господ*, 8 со компонента *небо и небесни тела*, 5 со компонента *камен*, 3 со компонента *обреди, ритуали*,

црковни и обичајни практики, 18 со компонента *религиски предмет* и 24 други библиски фраземи.

Потоа следи *Краток речник на библиските фраземи*, со нивните значења и со упатување на страницата каде што се анализирани.

На крајот е наведен списокот на *Користена литература*, со 65 печатени единици и 46 електронски извори.

ЗАКЛУЧОК

На крајот, можеме да констатираме дека магистерскиот труд на кандидатката Марија Атанасова претставува добро конципиран научноистражувачки труд од областа на фразеологијата, која се наоѓа во фокусот на поновите лингвистички истражувања. Со овој труд авторката дава исцрпна семантичка обработка на библиските фраземи во македонскиот јазик.

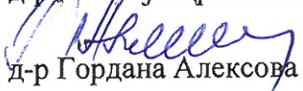
Врз основа на изнесеното, слободни сме да заклучиме дека магистерскиот труд на Марија Атанасова „Библиските фраземи во македонскиот јазик“ претставува самостојно изработен научен труд во кој се остварени целите и задачите на истражувањето и кој несомнено придонесува во унапредувањето на истражувањата во една област од науката за јазикот. Поради тоа му предлагаме на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет *Блаже Конески* во Скопје да ја прифати нашата рецензија и да ја допушти кандидатката Марија Атанасова на одбрана на магистерскиот труд.

Скопје, 6.3.2003 г.

Рецензентска комисија

проф. д-р Катерина Велјановска

проф. д-р Емилија Црвенковска

проф. д-р Гордана Алексова

Проверка на плагиати - Извешта

Извешта за: "Doktorska disertacija, T. Stojanovski-Od obred do teatar-proces na premin od religija i narodna kultura do sovremena umet. i teatar.docx"

Резултат за документот: 4.78% [1507/31510 зборови]

Документот Doktorska disertacija, T. Stojanovski-Od obred do teatar-proces na premin od religija i narodna kultura do sovremena umet. i teatar.docx содржи 31510 зборови од кои за 1507 (4.78%) е пронајдено совпааево 499 документи.

Ово извешта не е веродостоен на датум 02.03.2023, бидејќи некои од документите што се дел од извешта отнесена наат повеќе во базата на податоци. Доколку сакате да добиете веродостојни информации за документот, повторно генерирајте нов извешта

Документ	База на документи	Резултат
Doktorska disertacija T. Stojanovski-Od obred do teatar-proces na premin od religija i narodna kultura do sovremena umet. i teatar.doc Автори: Tihomir Stojanovski	авна база на датотеки	0.34% [107/31510 зборови] 7.1% [107/1507 зборови]
Aleksandar Vasileski Magisterski trud (TEXT_FINALNA).doc Автори: Александар Василески	авна база на датотеки	0.17% [55/31510 зборови] 3.65% [55/1507 зборови]
102. Magisterski trud - Bojan Gruevski.docx Автори: Бојан Груевски	авна база на датотеки	0.17% [54/31510 зборови] 3.58% [54/1507 зборови]
Psihoanalitickata folkloristika na Alan Dandes.doc Автори: Марко Петрушевски	авна база на датотеки	0.16% [50/31510 зборови] 3.32% [50/1507 зборови]
102. Magisterski trud - Bojan Gruevski.pdf Автори: Бојан Груевски	авна база на датотеки	0.16% [50/31510 зборови] 3.32% [50/1507 зборови]

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИ“ – СКОПЈЕ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ – СКОПЈЕ
ВТОР ЦИКЛУС СТУДИИ
БИБЛИСКИТЕ ФРАЗЕМИ ВО МАКЕДОНСКИОТ АЗИК МАГИСТЕРСКИ ТРУД
Ментор: Кандидат:
Проф. д-р Катерина Велановска Марија Атанасова

Скопје, 2023